

RÓZSAVÖLGYI ÉS TÁRSA

ZENEMOKERESKEDŐK
BUDAPEST IV, SZERVITA-TÉR 5

GRAMOFON-OSZTÁLYÁNAK JELENTÉSE

WHAT'LL I DO

BIG BOY

TEMPTING

JUNE NIGHT

THE OGO POGO

CHILI BOM-BOM

HULA LOU

MARCHÉTA

PASSIONETTA

OH BABY

ARCADY SLEEP

LA ROSITA

és a többi közkezdvelt külföldi táncujdonságok lemezei megérkeztek. Amerikai, angol felvételek és préselések

PETER PAN

a wembley-i világkiállítás díjnyertes gramofonja.

A legtökéletesebb és legkisebb beszélőgép, mely a legnagyobb lemezt is lejátszsa.

Ára 1.700.000 kor., valódi bőrhuzattal 1.900.000 kor.

PORTE-RECORD

a legalkalmasabb lemeztartó; megvédi a lemezt portól, töréstől és veszélytelen szállítását lehetővé teszi.

Ára 300.000 kor.

Ha hosszú időn át óhajtja lemezeit minden reccsés nélkül élvezni, használjon

EDISON BELL GRAMOFONTÜT.

Nem kopik és nem koptat.

Ára dobozonként (1000 lemez lejátszására) 35.000 kor.

Ugyanaz kétoldalt hegyezett tűvel és tűtartóval
50.000 kor.

Világosság Rt. Budapest. Műszaki igazgató: Deutsch D.

ZeneKözlöny

1925 MÁRCIUS 27

XV. ÉVFOLYAM, 8. SZÁM

FRIEDMAN IGNÁC
ZONGORAESTJE

BISCARA BETTA
ÁRIA- ÉS DALESTJE
ÉS A

SZÉKESFŐVÁROSI ÉNEKKAR
ZENEKARI ESTJE
MŰSORÁVAL

ZENEAKADEMIA
LISZT-MŰZEUM

Aug. 283

3006/93



KIADJA
RÓZSAVÖLGYI ÉS TÁRSA
BUDAPEST IV, SZERVITA-TÉR 5

HANGVERSENYNAPTÁR

Április 1 ½ 9 órákor	hosszúhetényi Sántha János magyar-német-olasz dalestje	Zeneakadémia, nagyterem
Április 2 ½ 6 órákor	Kodály Zoltán magyar népdal- estje	Zeneakadémia, nagyterem
Április 4 ½ 7 órákor	Varró Margit növendékeinek hangversenye	Zeneakadémia, nagyterem
Április 6 ½ 9 órákor	Adler Oszkár zongoraestje	Zeneakadémia, nagyterem
Április 10 7 órákor	Pergolese: Stabat mater Haydn: Krisztus 7 szava Filharmónia és Palestrina kórus	Zeneakadémia, nagyterem
Április 14 ½ 8 órákor	Komor IV. kamarazenekari hang- versenye Németh Mária és Scharf Philipp közreműködésével	Zeneakadémia, nagyterem
Április 17 ½ 8 órákor	Scharf Philipp hegedűestje	Fővárosi Vigadó
Április 21 ½ 9 órákor	Waldbauer-Kerpely V. bérleti kamarazeneestje	Zeneakadémia, nagyterem

STEINWAY & SONS, BLÜTHNER,
SCHWEIGHOFER, FÖRSTER ZONGORÁK
VEZÉRKÉPVISELETE
KOHN ALBERT CÉGNÉL
BUDAPEST, IV. BECSI-UTCA 3

ZENEKÖZLÖNY

1925 március 27

XV. évfolyam, 8. sz.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Rózsavölgyi és Társa, IV. Szervita-tér 5

Verdi: Stabat Mater.

Verdi 24 évvel a *Requiem* után, 1898-ban komponálta *Stabat Mater*-jét. E mű a híres „Quattro pezzi sacri” második darabja s az olasz egyházi zene reformtörekvései szempontjából is nagy jelentőséggel bír. A *Stabat Mater* két részre tagolódik; míg az első rész, melyben a Boldogságos Szűznek fájdalmai vannak elbeszélve, izgatottabb, drámaibb, addig a második rész (Eja mater, fons amoris-tól), melyben Máriához könyörög a keresztény lélek, hogy Jézus szenvedéseinek elmélkedhessék s hogy a kereszthalál az emberiségre gyümölcsöző legyen, nyugodtabb, imaszerű. Az egységet nem visszatérő témák, hanem az egészet átfogó alaphangulat érezteti.

A 4 ütemnyi két hangból álló bevezetés:



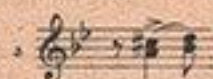
maga a panasz, melyet aztán az unisono belépő kar még fokozottab-

ZENEAKADÉMIA
LISZT MŰZEUM



Sta-bat Ma-ter do-lo-ro-sa Jux-ta cro-cem la-cri-mo-sa Dum pen-de-bal Fi-li-us

Az Istenanya mélységes bánatát (animam gementem)



panaszhangok tolmácsolják. Növekvő fájdalma



motivum állandó fokozásával a zenekarban jut kifejezésre. S mikor a szöveg az Ur kínzatásáról szól (Pro peccatis-tól), a zenekar



gondolatot lázas nyugtalansággal *ff*-ig fokozza. Et flagellis subdi-tum szavai után hirtelen esend lesz, csak a kürt szól tovább s a kar esüggeden, szaggatottan *pp* énekl: Vidit suum stb. Egyszerűbben s megkapóbban Mária szívének megtörését, zeneszerző még nem fejezte ki. Míg a zenekar a mű első felében általában a helyzetet

festi, addig az énekkar az érzelmeiket fejezi ki. Ez főként deklamációval s kevésbé melódiával történik, hosszabb lélekzetűen első ízben a



helyen. Ez utóbbi téma bevezető hangjaiból áll, a mű első részét befejező utójáték is.

A második rész már hangnemben is (H-dur) élesen különbözik az elsőtől. Kisebb a capella kórus áhitatos imát énekel. Sancta Mater-nél újból belép a teljes ének- és zenekar s a kínzás motivuma (4) emlékeztet a Megváltó és édesanyjának szenvedéseire. Flammis ne urar és In die iudicii szavaknál szinte a Dies irae minden rettégését érezteti: az ének- és zenekar hirtelen mélyből a magasba s *pp*-től *ff*-ig emelkedik. Christe, cum sit stb.-nél kezd a zene elesendősülni. Quando corpus morietur-t gyászindulószerűen kíséri a zenekar, melyet azután egy végső nagy crescendóval, a Paradisi gloria örömteljes akkordjai váltanak föl. A befejezés rövid visszapillantás a kezdetre: Amen után a zenekar — az énekkar által bevezetőnek énekelt téma (2) kezdőtemeivel — *ppp*-mo fejezi be Verdi-nek, a Requiem-je után kétségtelenül legértékesebb egyházi művét.

*

Verdi: „Stabat Mater” szövege.

Stabat mater dolorosa
Juxta crucem lacrimosa,
Dum pendebat Filius.
Cujus animam gementem,
Contristatam et dolentem,
Pertransivit gladius.
O quam tristis et afflicta
Fuit illa benedicta
Mater Unigeniti!
Quae moerebat, et dolebat,
Pia mater, dum videbat
Nati poenas inclyti
Quis est homo, qui non fleret,
Matrem Christi si videret
In tanto supplicio?
Quis non posset contristari,
Christi motrem contemplari,
Dolentem cum Filio?
Pro peccatis suae gentis
Vidit Jesum in tormentis,
Et flagellis subditum.
Vidit suum dulcem natum
Moriendo desolatum,
Cum emisit spiritum.
Eja mater, fons amoris,
Me sentire vim doloris
Fac, ut tecum lugeam.
Fac ut ardeat cor meum
In amando Christum Deum,
Ut sibi complaciam.
Sancta mater, istud agas,
Crucifixi fuge plagas

All a keserves anya!
Keresztfánál siránkozva,
Midőn függne szent Fia,
Kit lelkének bánatában,
Es siralmas fájdalomában,
Hegyes tör általljára,
Oh mily nagy volt rettegése,
Aggodalma, epedése,
Mely gyötrelmet szenvedte,
Sirt és szíve vérzett, látván,
Hogy nagy kínban a keresztfán —
Függ isteni gyermeke.
Ki az, aki meg nem indul
Krisztus anyján s könnye nem hull
Látván őt keseregni?
Ki az, akit bú ne érne,
Egy anyát, ha így szemlélne
Magzatával vérzeni?
Nemzetének bűne végett,
Látta magát a szentséget
Ostorral mint szaggatták.
Fiát látta elhagyatva,
S midőn már lelkét kiadta,
Hogy oldalát megnyiták
Szeretetének szent forrása,
Oh Szűz! lelked bántódása,
Add, lelkemé is legyen
Add, hogy szívem érte égjen,
S szent Fiadnak gyötrelmében
Lelkem mindig részt vegyen.
Szűz anyám! kérlek esengve,
Hathatósan véd szívémben

Cordi meo valide,
Tui nati vulnerati,
Tam dignati pro me pati
Poenas mecum divide.
Fac me tecum pie flere,
Crucifixo condolere,
Donec ego vixero.
Juxta crucem tecum stare,
Et me tibi sociare
In planctu desidero.
Virgo virginum praeclara,
Mihi jam non sis amara:
Fac me tecum plangere,
Fac ut portem Christi mortem
Passionis fac consortem,
Et plagas recolare
Fac me plagis vulnerari,
Fac me cruce inebriari,
Et cruore Filii.
Flammis ne urar succensus,
Per te, Virgo, sum defensus
In die iudicii.
Christe, cum sit hinc exire,
Da per matrem me venire.
Ad palmam victoriae.
Quando corpus morietur
Fac ut animae donetur
Paradisi gloria. Amen.

Szent fiadnak sebeit,
Közd velem sebesített
S az érettem megfeszített
Jézusnak gyözelmeit.
Add, hogy veled együtt sirjak,
S töredelmes szívvel bírlak,
Mig elérem végeimet,
A keresztnél veled álljak,
Siralmidtól el ne váljak,
S ebben leljem kedvemet,
Szüzességnek szent virága!
Taníts engem veled
Drága szent Fiadon könnyezni
Oh taníts meg sok kínjáról
Es halálos fájdalomról
Gyakran megemlékezni
Hogy sebemben részesüljek,
Szerelmétől fölhevüljek
E mulandó életen
Es ezektől gerjedezve,
Legyek, oh Szűz védelmezve
Tőled az ítéleten.
Oh szenvedő Jézus!
Engedd Szűz anyád oltalma mellett
Életemet tölteni,
S midőn a test sirba megyen,
Engedj vele majd az égben
Vég nélkül örövendeni.

Bach: Actus tragicus. Kantáta.

Bach-nak e kantátéja legjelentékenyebb és legismertebb műveinek egyike. 26 éves korában komponálta egy tekintélyes weimári polgár temetésére. Innen kapta e kantáta az „Actus tragicus” mellékcímét. Ez magyarázza a zenekari bevezetés (Szonatina) oly panaszos hangját. A biblia mondásának: „Az Urban élünk s az Urban halunk meg” költői körülírásával kezdődik; célja, hogy a halál tragédiáját bemutassa. A bevezetést Bach polifon, ünnepélyes tételben komponálta, melyről Mendelssohn joggal mondta, hogy más szerzőtől nem is származhatnék. Már az *adagio*-nak, mely „Benne meghalunk” szavakkal kezdődik, Bach-ot jellemző vonásai vannak: az utolsó ütemet „ó ha hív”, bajosan írhatta volna más. A tenorszólóban: „Uram, ah, add, hogy megértsük”, jönnek a halálsejtelmek, melyhez a fuvola megkapó dallamot játszik, mely mint a végzet, nem akar tágitani, mindig visszatér s e tétel zeneileg legjellegzetesebb részét képezi. A halál üzenetét: „Keress nyughelyet” a basszus zord, erőteljes hangon adja elő. A következő tétel: „Örök törvény marad: habnod kell, ember”, lemondó, belenyugvó jellegű a tenór- alt s basszus szólam mély fekvése is segít hatásosan kifejezni. A szoprán szólam örömdal, földérítő ellentétével: „Jövel, ó, Ur Jézus” megváltoztatja a komor, vigasztalan hangulatot. E szám végén egy misztikus szallongó figuráció hangzik föl, mely a következő kettősnek is jelentős zenei anyagát alkotja. Az ezt követő altszóló Bach egyik legmélyebb alkotása: egyházi és világi koncerteken mint önálló szám is gyakran szokott szerepelni. A kettős párbeszéd az Ur (basszus szóló) s a hívő lélek (altszóló) között. Az Ur barátságos, biztató szava: „Még ma velem leszel” a halál teljesen megfosztja félelmetességétől; s a fölhangzó altszóló is megnyugtató: „Halálom csupán álom”. A befejező tétel — előbb harmonikusan, majd fugalán — halatelt szívvel zengi a megváltásért az Ur isten dicséretét.

¹ Budapesten csak kétszer adták elő, legutóbb 1920 novemberében.

Bach: Kantáta (Actus tragicus) szövege.

1. *Sonatina:*

2. *Kar:*

Drága kincs az idő, mit Isten nekünk földi lét gyanánt
[adott.
Benne élünk, végezve dolgunk, mindaddig, míg Ő rendelé.
Benne meghalunk, ha jó időnk s Ő ha hív.

3. *Tenórszólo:*

Uram! Ah, add, hogy megértsük, hogy meg kell halnunk.
Eljünk tehát bölcsen.

4. *Basszusszólo:*

Keress nyughelyet, mert meg fogsz halni;
Mert meg kell halnod, életben nem maradhatsz.
Keress meg sírod.

5. *Kar:*

Örök törvény marad: halnod kell ember.
Jövel, óh, Ur, Jézus!

6. *Altszólo:*

Immár kezébe ajánlom lelkemet,
Te vagy a Megváltó, hűséges Istenem.

7. a) *Basszusszólo:*

Még ma velem leszel az Eden kertjében.

b) *Női kar:*

Örvendve nyugton várom az Ur parancsát,
Szívembe vigasz szállt és szelíd égi béke.
Halálom csupán az álom.

8. *Kar:*

Ödv és dicsőség, glória,
Istenünk és szent fának im,
Szent lelked áldva légyen.
A szent erő, mellyel győzünk.
Jézus. Krisztus által. Amen!

Hirek.

Dohnányi Ernő Amerikában. Turnéja természetesen diadalut, pedig a koncertszezon — úgy látszik ez most világssimptóma — nagyon rossz. Óriási világnevek nem tudnak szerződést kapni, vagy rosszul látogatott, ha ugyan nem üres termek előtt játszanak. A mester idáig Texasban és Newyorkon tett körutat, márciusi egészen Kalifornia foglalja le. Egyik legnagyobb sikerét a newyorki Carnegie-Hallban aratta, ahol a State Symphonie Orchestrát vezényelte. A műsoron csak Dohnányi-kompozíciók szerepeltek: 1. Ünnepi nyitány. 2. Suite. 3. Rurallia Hungarica. 4. Gyermekdalváltozatok. Ez utolsó számot a hivatalos karmester: Waghalter vezényelte. Dohnányi természetesen a zongoraszólamot játszotta. Ez az est volt a legzajosabb sikerek egyike. Örömmel regisztráljuk, hogy a Rurallia Hungarica mindenhol a legnagyobb érdeklődés és tetszés központja. Már sok zongoraművész műsorára vette.

Székely Zoltán az idei prágai zeneünnepélyen saját szerzeményű szólóhegedűszonátáját fogja bemutatni.

Pénteken, 1925 március 27-én este 8 órakor
a Zeneművészeti Főiskola nagytermében

FRIEDMAN IGNÁC

ZONGORAESTJE

MŰSOR:

- | | |
|--------------------|--|
| 1. GLÜCK—BRAHMS: | Gavotte. |
| GLÜCK—FRIEDMAN: | Ballet. |
| ANONYMUS—FRIEDMAN: | Menuett. |
| 2. BRAHMS: | 24 változat és fuga egy
Händel-téma fölött. |

S Z Ü N E T.

3. CHOPIN:
ZENEAKADEMIA
LISZT MŰZEUM

Nocturne Fis-dur, op. 15.
Impromptu As-dur
Valse As-dur Posthume.
4 Etüd. Op. 25. Nr. 11.
„ Op. 25, Nr. 4.
„ Op. 25, Nr. 7.
„ Op. 10, Nr. 2.
Scherzo B-moll.

4. GAERTNER—FRIEDMAN: 2 Wiener Tänze.
LISZT:

Venezia e Napoli (Gon-
doliara. Tarantella.)

A Steinway and Sons (New York-Hamburg) hangverseny-zongora
Kohn Albert terméből való.

Vasárnap, 1925 március 29-én, este ½9 órakor
a Zeneművészeti Főiskola nagytermében

BISCARA BETTA

ÁRIA- ÉS DALESTJE

MŰSOR:

1. MOZART: Constanza áriája a „Szöktetés
a szerájból” c. operából.
 2. SCHUMANN: Mondnacht.
Der Sandmann.
SCHUBERT: Geheimes.
Rastlose Liebe.
 3. THOMAS: Ophélia áriája a „Hamlet” c.
operából.
- SZÜNET.
4. STRAUSS: Ich schwebe.
Amor.
 5. SZÉKÁCS: A fuvolázó faun.
MESZLÉNYI: Te nem tudod...
RADNAI: Tüzes seb vagyok.
DIENZL: A megtért.
 6. GOUNOD: Mireille keringő.

Kísér: DIENZL OSZKAR.

A Bösendorfer hangversenyzongora Chmel és Fia terméből való.

A Magyar Tanítók Otthona támogatásával
hétfőn, 1925 március 30-án este ½8 órakor a Vigadó
nagytermében

SZÉKESFŐVÁROSI ÉNEKKAR

HANGVERSENYE

a M. Kir. Operaház zenekarának
közreműködésével

MŰSOR:

1. VERDI: Stabat Mater.
Vegyeskar és nagyzenekarra.
(Budapesti először.)
 2. BEETHOVEN: Zongoraverseny, esz-dur.
Előadja: Türk Anna.
- Actus tragicus. Kantáta.
- Szólisták: Budanovics Mária,
Szentmihályi Tibor,
Pusztai Sándor.
Orgona: Zalánfy Aladár.
Cembalo: Baranyai Irén.

A zongoraversenyt Geszler Ödön, a székesfővárosi felsőbb zene-
iskola igazgatója, a karszámokat Karvaly Viktor, az énekkar karnagya
vezényli.

A Bechstein hangversenyzongora Chmel és Fia terméből való.

Kritikai tükör.

Borowsky Alexander hangversenyei (február 21-én és 26-án). Borowsky Alexander öt hangversenyből álló sorozatot szentelt a XVIII. és XX. század zenéjének. Eltérő iniciatíva, amelynek senki sem tudna olyan súlyt adni, mint Borowsky. Változást jelent nekünk ez a program a sok lusta, szinte rituálisan egyforma hangverseny után. Borowsky ezzel nem válik hűtelenné a XIX. század lírájához: és ha programjának hasznos előjáró jegyzete nem is világosított volna föl bennünket szándékai felől, akkor sem kell egyéb, mint egy kis visszapillantás eddigi Beethoven, Liszt és Moussorgsky interpretációira.

Ott ül Borowsky a zongorája előtt, de nem olybá veszi, mint egy élettelen, engedelmese anyagot! Az ő zongorája egy legendás, félig élő teremtmény, melyhez mestere kérdéseket intéz, melynek kedveskedik, melyet főlzabadi! Mély tudással számítja ki a visszhangot, melyet kicsal belőle, de ez nemcsak Borowsky személyének a visszatükrözése, hanem a hangszer mindig meglepő, zengő válasza, finom, kitalálhatatlan, melynek erejét tökéletesen nem ismerhetjük, s melyet a művész talentuma, amikor hatalmába ejti, egyuttal esodálatos szabadsággal ruház föl.

Borowsky művészi hűséggel és mesterséges fogások nélkül alkalmazza játékát a kiválasztott darabokhoz, akár Bach fugái és prelúdiói legyenek azok, akár Scarlatti, Rameau, Haydn vagy Mozart darabjai. Hatalmas, költői építményt konstruál: lelkünkben gyorsan épülnek művészetének hatása alatt a pompás, jelképes katedrális visszhangzó boltozatai: olyanok, mint Wilhelm Friedemann Bach orgonakonzertjének „Arid”-ja és „Finale”-ja Stadhal átiratában. Ezek a pillanatok uralták a hangverseny hangulatát; közben hallottuk a modern szerzők közül Albeniz-t, Falla-t, Ravel-t és Poulenc-et. A hatalmas Toccata és a nyolc „Visions fugitis” nagyszerűen bontakoztak ki ellentétes nagyságukban. Végre Prokofjev „Sarcasme”-ja kacagott élesen, szurósan a szemünkbe, gyorsan sötétebb színt váltva a visszatartott könnyek nyomán, mintha egy állatszo, törékeny világ arcába lódtott ellipsziszröpülésű dac volna.

(Joseph Baruzzi: Le Ménestrel.)

A Rochester Times-Union február 13-iki száma írja:

Schumann zenekarra és zongorára írott koncertje egyike szerzője legszebb műveinek. Abból a rövid időből való, amikor Schumann erejét még nem törte meg a közelgő kórság. A zeneszerző szeretettel méltó egyénisége cseng ki ebből a koncertből. Melódlái isteniesen üdék, ritmikai, invenciója gazdag, harmóniai pompások, exotikusak. Elbűvöl bennünket gráciájával, gyöngédségével, szellemességével és örökké új regényességével. Csodaszép frazeológiájával virággal rakott gyaloguton vezet bennünket végig — ez a csengő, virágos ut csak a zene utolsó hangjával végződik. Vas Sándor ur játszotta a koncert zongorarészét; finom és érző muzsikuss, kitűnő technikával, bámulatosan muzikális tónussal; előadásának különös jelentőséget adott az, hogy egészen megértette és nagy szeretettel adta tovább Schumann gyönyörű szerzeményét, melynek szellemébe mélyen behatolt és örömet, szépséget hintett szét hallgatóságára. Sokszor kihívták és virágadományt is kapott.

A Rochester Evening Journal február 13-iki száma írja:

A tegnap esti filharmónikus koncerten Vas Sándor-nak szólott a legnagyobb taps Schumann A-moll concerto-jaért. Vas ur megmutatta, hogy manapság kevesen tudják Schumannt úgy tolmácsolni, mint ő; Vas Sándort különben is mint Schumann-specialistát ismerik a külföldön. A gyönyörű koncertet briliánsan játszotta és nagy tekintettel volt azokra a pianista fogásokra is, melyeket Schumann olyan ügyesen alkalmaz. Sokszor megtapsolták, kihívták és végtére virágokkal tele kézzel távozott a pódiumról.

Dohnányi-műsor. (The New York Herald Tribune.) A „State Symphony Orchestra” tegnap délutánra a Carnegie-Hall-ba hangversenyt hirdetett és az a kitűnő gondolata támadt, hogy ebből a hangversenyből egy nagy Dohnányi Ernő-ünnepet csinál a jelenleg Amerikában tartózkodó nagy magyar muzsikuss tiszteletére. Dohnányi Ernő egy negyedszázad óta jár országunkba, mint híres, nagy pianista és azóta megtudtuk róla, hogy nemcsak nagy előadóművész, de nagy komponista és dirigens is.

A „State Symphony Orchestra” az egész műsort a magyar zeneszerző műveiből állította össze. Az első szám az „Ünnepi nyitány” volt (Op. 31.) két nagy és egy fűvös zenekarra, melyet az A-dur Suite (Op. 19.); egy másik: a „Ruralia Hungarica” című (Op. 32.) s a Gyermekdalvariációk zongorára és zenekarra (Op. 25.) követtek.

Az „Ünnepi nyitány”-t és „Ruralia Hungarica”-t Amerikában most hallottuk először. A másik Suite-t (Op. 19.) és a Gyermekdalvariációkat ezelőtt négy évvel mutatta be nálunk a State Symphony Orchestra. A magyar muzsika nagy napja volt ez, csak azt nem értjük, hogy hol maradtak az itt élő zenét szerető magyarok? A State Symphony Orchestra előzetes értesítése szerint kell, hogy ez a zenei esemény megmozgasson minden művészi érzést azokban, akik olyan környéken élnek, amelyet Dohnányi eljöveteleivel megtisztel. Newyork zeneértő magyarjai érthetetlenül mozdulatlanok maradtak és így a term nem telt meg; de mindenki, aki elmaradt, sajnálkozik, mert rendkívül érdekes hangversenyt mulasztott el.

Az „Ünnepi nyitány”, amelyet Dohnányi Buda és Pest városok egyesülésének ötvenedik évfordulójára írt, egymaga elég arra, hogy ezt a hangversenyt emlékeztetéssé tegye. Ha most már karmestereink nem tüzik műsorukra ezt a művet az örökös „1812”, a „Szlov induló” vagy a „Meistersinger” nyitány helyett, akkor levesszük róluk kezünket és a szokás reménytelen rabjainak tekintjük őket. Ez az ünnepi nyitány bámulatos valami: tartalma hatalmas, szerkezete bámulatos, hatása briliáns. Olyan témákon épül föl, melyek részben magyar népzenei énekek. Van közöttük egy olyan is, amely saját szerzemény és nemzeti dal. Dohnányi nemrég „Hívcalls” cím alatt zenekarra, kórusra és tenorszólóra írt egy művet, mely azóta Magyarországon himnusszá nőtte ki magát.

Dohnányi három zenekarat antiphonális kórusok gyanánt használta, utoljára együttesé kombinálva, fényes, zengő, lelkesítő hatást ért el velük. Az ünnepi muzsika rendesen gondolatsegény, de ez a nyitány zenei érték, amely megragadó és pompás.

Dohnányi Ernő 4 év előtt ismertük meg mint jó karmestert a „State Symphony Orchestra” élén. Tegnap több volt, mint jó; biztos, parancsoló és szuggesztív erejű. Mesterien tornyosultak föl pálcája nyomán a fokozások. Ritmikai, dinamikai érzéke, színező, árnyaló-képessége kitűnő. Fájdalom, a zenekar néha olyan volt kezében, mint a törött kard; sokszor éppen olyankor, amikor villogtatni akarta és sújtania kellett volna vele. A kürtök megboesáthatatlanul rosszul működtek. Ennyi akadály mellett is, Dohnányi a saját erejével úgy fölfokozta a hangverseny értékét, hogy az embert mindvégig lebilincselte vele.

Dohnányi új „Suite”-je, a „Ruralia Hungarica”, gyönyörű és elmés földolgozása néhány népies, magyar motívumnak. Eredeti, ősi magyar muzsika — nem a szokvány cigányegyveleg, amelyet évek hosszú során át vérbeli magyar zenének tartottunk. A Suite egy passzusában fölidézi ugyan Dohnányi is a cigányos reminiscenciákat, de mégis uralkodó a keleties, mongolos magyar zene, amellyel a fáradhatatlan magyar kutató Bartók Béla ismertette meg minket, melyet Dohnányi elbűvölő zenei formába szelidít. A második rész, a „Presto ma non tanto” — őthangu mongol skálájával — különösen érdekes.

A „Gyermekdalvariációk” forrását Dohnányi nem nevezi meg, de nem egyéb, mint a közismert ABC-dal. „Ah, vous dirai

ZENEAK
LISZT MŰZÉUM

maman" földolgozása. Kellemes, jólhangzó muzsika, noha eleinte túlságosan éles világításban mutatja *Dohnányi*-t az érző és kultivált eklektikust. A második variáció humora és szatírája — szerintünk — kissé nehézkes. Mindamellett mindenkit megnevettethet *Dohnányi* „Wagner-paródiaja”, a „lelkismeretesen pompás” bevezetéssel, de azért nem látjuk át, miféle humor van abban, ha jóformán hangról hangra idézi valaki a „Nibelungok gyűrűjé”-ből a Sorsmotívumot. Meglehet, nincsen bennünk érzék a humor iránt.

Beküldött művek.

Wilhelm Rinkens. op. 26. Suite in antiken Tonarten für Violoncell und Klavier. 4^o, 22+8 oldal. Verlag: N. Simrock. Berlin.

A füzet tartalma Toccata — dór, Tanc — phrig, Esti dal — Lyd és Capriccio Mixolyd hangnemben. Hogy e diatonikus hangnemek bizonyos merevségük és hidegségük mellett a hangulatnianszok minden árnyalatát ki tudják fejezni, azt a nagy mesterek, Jannequin, Palestrina, Orlando Lasso, stb. különösen világi szerzeményei bizonyítják. Rendkívül érdekes *Rinkens* vállalkozása, hogy a mai korban, mikor a kromatika, atonalitás ül orgiákat, a modern tonalitásnál sokkal szigorúbb tonalitásban komponálta meg ezt a csellósuitet. Konstatáljuk, hogy földadatát briliánsan oldotta meg. Komolyságot, könnyed kecsességet, elégikus és szeszélyes hangulatot se modern hangnemmél, se kromatikával, se atonalitással nem lehet szebben érzékíteni. Csellóművészeink örülhetnek e szép színes kompozíciónak. Hatásos hangversenyszámra tesznek szert benne.

Sylvio Lazzari. Deuxième Rapsodie Hongroise pour Piano 2 mains. 4^o, 7 lap. Éditeur: Alphonse Leduc. Paris.

Könnyű, közepes technikájú zongoristák számára való darab. Az annak idején híres és népszerű *Szentirmay*-dal: „Ha benéztek a templomba...” van benne földolgozva. Persze mi sehogyan sem tudjuk ezt a rapszodiát magyarnak érezni, de azért mint könnyű és relativ hatásos előadási darabot ajánlhatjuk.

Henri Marteau. op. 32. Terzetto für Flöte, Violine und Bratsche. 16^o, zsebpártitúra kiadás, 22 oldal. Verlag: N. Simrock. Berlin.

Végtelenül bájos, könnyed muzsika. Elejétől végig a derűs jókedv hangulatában van tartva, csak a II. andante tételben jut pár porere szóhoz egy kis szentimentalizmus, de még az is boldog, derűs sentimento. Az első tétel Allegro giocoso, a harmadik egy lassu keringő, az utolsó egy pattogós induló. Általában az egész mű előkelő, finom művészi fakturával van megkomponálva, de különösen az utolsó tétel kecses kontrapunktaló földolgozása mutatja, hogy szerző minden szükséges készséggel fölruházott zenepoéta. Nagy elterjedést jósolunk e bájos műnek, már csak azért is, mert e genrebau alig akad egy-két valamirevaló kompozíció.

Ena Brunet. Three Songs for voice and piano. Kis 4^o, 10 oldal. Edition: Goodwin and Tabb. London.

Három igénytelen egyszerű dalcso, amelyeknek különös értéket ad a poézis, amellyel meg vannak írva, és a közvetlenség, amellyel rögtön a hallgató fülébe s azon át szívébe fészkelik magukat. Talán kevésbé illenek egy nagy hangversenyterembe, — bár ott is megállják helyüket —, mint inkább egy meghitt, intim zeneszobába, vagy szalónba. Ajánljuk énekeseink figyelmébe.

Michael Lewin. op. 5. Sonate für Violine und Klavier. 4^o, 45+20 oldal. Verlag: N. Simrock. Berlin.

A négy tételre (I. Allegro non troppo e molto tranquillo, II. Allegro molto, quasi presto, III. Andante ma non troppo, IV. Maestoso. — Allegro molto) tagozódó műből az első és legfőbb kedvező benyomásunk szerző erős dallami érzéke. Témái mindig az igazi

mélosz jegyében vannak, behizelgők és könnyen megjegyezhetők; épp ezért az egyes tételek nagyvonalu strukturáját első hallásra is könnyű követni és megérteni. *Lewin* e művében föltétlenül a modern zongora-hegedűszonáták egyik legjobbját üdvözljük s épp ezért a legmelegebben ajánljuk.

Marcell Dupré. op. 20. Variations sur un Noël pour grand Orgue. 4^o, 25 oldal. Éditeur: Alphonse Leduc. Paris.

A XV. századból származó, egyik legszebb francia karácsonyi ének II. remek változatban. Szebb és hatásosabb orgonakoncertdarábot képzelni sem lehet. *Dupré* zeneszerzői és technikai vénája egyszerűen bámulatraméltó. Kiváló művészi ökonómiaival keveri a hangulati és harmóniai elváltoztatásokat a kontrapontozókkal. Díszére tére legyen mondva, hogy a legbonyolultabb ellenpontozó földolgozások: mint kettős, hármás kánon, fuga nem lesznek száraz, iskolás föladatak megoldásaival, vagy pusztán papírmunkává az ő művében, hanem poétikus, hangulatos zenekölteményekké. Minden főtartás nélkül legmelegebben ajánljuk művészi képzettségű orgonistáinknak.

Franz v. Hoesslin. Quintett (cis-moll) für Klarinette, zwei Violinen, Bratsche und Violoncell. 16^o, zsebpártitúra kiadás, 74 oldal. Verlag: N. Simrock. Berlin.

Alig lehet hálásabb kamarazenekari együttest képzelni egy klarinét-kvintettnél, s mégis alig mutat föl ilyet a nemzetközi zeneirodalom. Lehet, hogy a szerzőket a tökéletesség szinte félelmes magaslátán trónoló *Mozart*- és *Brahms*-kvintettek tartják vissza ilyen próbálkozástól. Pedig e két műben koránt sincsenek még a klarinét- s vonósnegyes-együttes külső effektus összes lehetőségei kihasználva, tehát a belső tartalomtól eltekintve még külsőségeiben is lehet újat és szépet produkálni. Szinte klasszikus példa erre *Hoesslin* előtűnk fekvő klarinétját. A három tétel (a 3. lassu tétel, mint a 4. Allegro tételhez szóló bevezetés van kezelve) mű telve van friss invencióval s az öt hangszer hangeffektusainak meglepő, ötletes és egyszerű kihasználásával. Kamarazenetársaságok örülni fognak, hogy e hatásos, szép művet műsorukra tűzhetik.

Hans Bullerian. op. 38. Sextett (Ges-dur) für Flöte, Oboe, Klarinette, Horn, Fagott und Klavier. 4^o, 60+56 oldal. Verlag: N. Simrock. Berlin.

Ritka jelenség fuvós és zongora kamarazeneművek. Igaz, hogy a fuvós hangszerek egy hangszin, mint kifejezőképesség tekintetében messze elmaradnak a vonósoktól, mindazáltal, aki ismeri e hangszerek pszichéjét, mint ezt először *Mozart* ismerte föl, az tud olyan művet alkotni, amely változatos hangszíneivel és az egyes hangszerek lelkiségének megfelelő dallamos tematikával gyönyörűséget és örömet fog okozni a hallgatóságnak, sőt a folytonos vonóshangszínek hallgatása után kellemes változatosság és újszerűség erejével fog hatni. *Hans Bullerian*-ról e sextettje alapján, meg kell állapítanunk, hogy e nehéz földadat megoldására teljesen rátermett ember. Három tételre tagozódó műve formában, dallami invencióban, hangeffektusok színpompájában elejétől végig feszült érdeklődést fog kiváltani a hallgatóságból. Épp ezért pillanatig sem kétkedünk, hogy fuvós kamarazeneegyüttesek állandó műsorára lesz.

Clemens von Franckenstein. op. 45. Variationen über ein Thema von Giacomo Meyerbeer für grosses Orchester. Partitur. 4^o, 48 oldal. Verlag: N. Simrock. Berlin.

A modern orkesztertechnika káprázatos színeiben csillogó szimfonikus variációsorozat *Meyerbeer* egyik népszerű témájára. Nagy zenekart kíván: erős vonósötösön kívül 3 fuvólát, 2 oboát, angolkürtöt, 2 rendes és 1 mély klarinétot, 3 fagottot, 4 kürtöt, 2 trombitát, 3 harsonát és 1 tubát, 2 hárfát, 3 üstdobot, háromszöget, kisdobot és harangjátékokat. Szerzőt színpadi és egyéb szerzeményéből, mint kiválóan izléses, elsőrangú dologi tudású, poétikus invenciójú zeneköltőt ismertük, s e műve megerősítette róla táplált jó véle-

ZENEAKADEMIA

LISZT-MŰZEUM

ményünket. Értékes művekben oly szegény, modern orkeszterirodalmunk igazi nyeresége ez a szép opus.

Paul Brunet. Bourrée. J. S. Bach. Arranged for Violin and Piano. Editions: Goodwin and Tabb, London.

Bach J. S. 3. angol Suite-jének Gavotte-ja és Musette-je, amelyet Brunet, nem tudjuk miért, Bourrée-nak nevez. E körülmény azonban nem változtat azon a tényen, hogy e művecskében ne az egyik legügyesebb és legszebb hangzó Bach-átíratot üdvözljük, amely művészi előadásban hatásos koncertszám, de könnyűségénél fogva gyöngébb készültségű hegedűsök kedvenc előadási darabja lesz házi, vagy társaságban való játszásra.

Gustav Robert. Serenade for Piano, Violin and Cello. 4°. 8+2. Edition: Goodwin and Tabb, London.

Könnyed és könnyű játékos szalonzene, de mint ilyen a legjavából való. Ifjúsági és dilettáns hangversenyekre a lehető legalkalmasabb.

Carl Ehrenberg. op. 29. Quartett für zwei Violinen, Bratsche und Violoncell. 16°, zsebpártitúra kiadás. 41 oldal. Verlag: N. Simrock, Berlin.

Két gyors tétel közé ékelt lassu tételből áll. Szép dallami invencióval, szolid kontrapontozó tudással és a legfinomabb hangszínek iránti kiváló érzéssel megszerkesztett zeneköltemény. A Németországban oly népszerű Deman-quartett vitte diadalra e pompás művet, amelyet szerzője halálából nekik ajánlott. Értékes és háladatos műsor szám professzionátus és dilettáns vonósnegyes társaságok számára.

Karl Hoyer. op. 29. Serenade für fünf Blasinstrumente. Zsebpártitúra kiadás. 16°, 23 oldal. Verlag: N. Simrock, Berlin.

Fuvolát, oboát, klarinétet, kürtöt és fagottot ír elő e bájos, könnyed kamarazenemű szerzője. 5 apró szellemes, hol szelíd hangzó, hol érzelmes tétellel szerez, úgy az előadónak, mint a hallgatónak, akinek élvezettel, gyönyörűséggel teljes percekkel. Mindenhol, ahol szellemes és jóhangzású. A legmeglebbebben ajánljuk fuvó kamarazeneegyüttesek számára.

Richard Wetz. op. 40. Erste Symphonie e-moll für grosses Orchester. 49, 174 oldal. — op. 49. Streichquartett e-moll für zwei Violinen, Bratsche und Violoncell. 16°, 49 oldal. Verlag: N. Simrock, Berlin.

Szerző a weimari állami zeneiskolában a zeneszerzés tanára, az Engelbrecht Madrigál-kórus karmestere, öt a jelenleg élő német zeneköltők között mint egyik legerősebb és legerősebb tehetséget ismerik el. Ez ítéletet eddigi működése teljesen indokoltá teszi s róla táplált jó véleményünk ez új két műve alapján csak megerősödik. Mindkét művében olyan zenekölteményekkel ismerkedünk meg, akiknek van mondanivalója, s amit mond, azt érdekesen mondja el. Témái pregnánsak és karakterisztikusak, harmóniai meglepések és újszerűek, anélkül, hogy egy pillanatig is az izléstelenység vagy kerekség határáig jutnának el, hangszerkezelése meglepő fordulatokban gazdag színskálája szinte kimerülhetetlen нюанszokban gazdag. A C-moll szimfónia nagy zenekart kíván: 2 fuvola, 2 oboa, 1 angol-kürt, 2 klarinét, 2 fagott, 4 kürt, 3 trombita, 3 harsona, 1 tuba, ütődobok és hárfák szükségesek egy erős vonósötösön kívül előadásához. Az első tétel hatalmas arányokban megépített szonátatétel. A második egy vasgységbe kovácsolt szellemes Scherzo, a harmadik nemes dallamu lassu tétel, míg az utolsó, a Finale energikus, éles ritmikai tétel. Minden tétel strukturája kristálytisza és áttetsző, formás, ha szabadságokkal kezelve is, alapjában megartja a zenéhez való viszonyt, az évszázadoktól kiteremtett szabályait. Nagy zenekari hangversenyek szívesen látott vendége lesz. — Az e-moll vonósnegyesről is ugyanezeket kell konstatálnunk. Tetelei I. szenvedélyes hangulatu szonátatétel, II. lassu, érzelmes, borongós Adagio, III. egy kissé groteszken vidám Scherzo, IV. markáns rit-

musa, hatalmas indulószerű finálé. Miután Wetz nem keresi a mesterséges nehézség-halmazt, pompás quartettje nemcsak koncertező társaságok, de dilettáns, házi quartettek is örömmel fogják műsorukra tűzni.

Vladimir Launitz. The musical box. — The wooden soldiers march. — Kiadó: Goodwin and Tabb, London. Szerző: „The Toy Shop” címen írt egy egyfolyvónasos ballettet. Ennek két legnépszerűbb száma: A zenélő doboz és a fakatonak indulója külön füzetben is megjelent kétkézes zongoraalkalmazásban. Mindkettő a híres Tabatière modorában van tartva. Rendkívül dallamos, ritmikus apróságok. Ugyis mint előadási darabot, ugyis mint klasszikus tánchoz való kísérőzenét melegen ajánljuk.

Sonia Fridman-Gramatté. Sonate I. pour Piano. 40 23 oldal. — Danse de Nègre. 40, 14 oldal. Verlag: N. Simrock, Berlin.

A Szonata tematikában, harmonizációban, formában vadonatúj mű. Zenei fakturáját illetőleg élénken emlékeztet a perklasszikus szonátákra. Művészi készsége teteleztől az előadó részéről, de ilyeneknek aztán briliáns és hálás földadat lesz a mű előadása. — A néger tánc még nehezebb, de viszont mutatósabb koncertdarab. Exotikus, a néger zenét annyira jellemző eltolt ritmusok, groteszk tematika és a hipermodern harmónizálás minden lehetőségének kihasználása egy egészen különleges muzikális gourmetfalattá teszik ezt a háladatos művet.

Arnold Ebel. op. 14. Tanzweisen für Klavier in leichter Spielart mit Fingersatz versehen von Otto Schubert. Heft I—II. Verlag: N. Simrock, Berlin.

Idealizált régi és új táncformák. Az első füzetben: Ünnepi induló, Tyrolienne, karikajáték (keringő), a másodikban: Cifrababák (Gavotte), Nagymama mesél (mennett), Vidám utazás (Galopp).

Egyszerű, keresetlen, dallamos, könnyűségük dacára mutatós zongoradarabok, amelyek mindenképpen alkalmasak arra, hogy kezdő zongoristák izlésüket nemesítsék, hangszerüket megszeressék — szóval, hogy örömmel és haszonnal tanuljanak. Zongorapedagógusaink és zongoristáink tanuló ifjúságunk figyelmébe ajánljuk e két bájos füzetkét.

G. Francesco Malipiero. Stornelli e ballate per quartetto d' archi. 160, zsebpártitúra. 26 oldal. Editori: G. Ricordi e C. Milano.

Tizenegyet apró, néha csak pár ütemes tétel művészi egységbe foglalva: az I., VII. és X. a visszatérő ritornell, a többi tizenegy a balláták. Amennyire valószínűnek látszik, hogy az ilyen mozaik-szerű mű széteső, lazaság érzését fogja kiváltani, épp oly meglepő, hogy épp az ellenkezője történik s ez a mozaik az egység és pedig a szétbonthatatlan egység erejével hat. Nem követjük el azt az ügyetlenséget, hogy Malipiero újszerű, érdekes harmónizálásáról, nagyszerű invenciójáról és mesés hangszerkezeléséről beszéljünk, hiszen ezt már ugyis ismerjük eddig előadott műveiből; hanem csak azt említi meg, hogy ez a quartett a folytatása a Rispetti e Strambotti quartettnek. Biztosra vesszük, hogy ugyanarra a népszerűségre fog szert tenni ez az új mű, amilyenek elődje az egész világon már örvend.

Rudolf Peterka. op. 9. Quartett für zwei Violinen, Viola und Violoncell. 16°, zsebpártitúra kiadás. 39 oldal. — Verlag: N. Simrock, Berlin.

A quartett mottója: „Vissza a zenéhez!” A mű élén szerző zenei Credóját adja: „... a művészi alkotás tartalma szigorú formát kíván. E kettő csak tiszta világnézetből nőhet ki. Ezeket zeneileg kifejezésre juttatjuk — a ritmus mellett — a mindenség összhangjából eredő nagy melos tiszteletteljes utánérzéssel, amelynek tehermentő, művészi temperamentum ad lelket. Csak így születethet komoly zene, olyan, amilyennek ma kell lennie: modern istentisztelet, amelyben lelkiileg legmélyebben összeforrnak a magasabb lelki célokra törekvők.” Ritkán olvasunk megszívlelésre méltóbb művészi elveket. Ma, amidőn az újat mondani akarás sok modern zené-

szerzőnél a természet, társadalmi élet és technika zörejeinek élethű visszaadásában merül ki; amikor az eredetiség csak a formátlan-ságban tud megnyilatkozni; amikor sokan tetszelegnek abban, hogy dallami invenció helyébe triviális közhelyeket tesznek s a nemtudást és tehetetlenséget úgy tüntetik föl, mintha ez tudatos és akaratos művészi munka volna, holott éppen az ellenkezője ennek; — ebben az időben egy ilyen komoly okos szó tiszteletet és elismerést érdemel, de mindenekfölött azt, hogy minden zeneszerző ezt az elvet tűzze ki művészi életelvül. Ha a Credo után valaki azon hitben volna, hogy szerző egyszerűen leimitálja a szokásos zenei formákat, eldobja magát a modern harmónizálás vívmányait, tematikában a régi mesterek visszhangjává lesz, szóval, hogy azt, amit azok már nagyszerűen megírtak, azt most halványan utánérezve — de természetesen épp ez okoknál fogva — kevésbé jól újra megírja; — az alaposan csalódik. *Peterka* egészen a maga lábán jár, témái tulajdonrészt elsődleges invencióból származnak, harmónizálása teljesen modern a szó legnemesebb értelmében, sőt még formában is eredetiségre törekszik. Öröndetes jelenség a mai zenetelen zene idejében egy ilyen belső tartalommal és külső formában egyformán tökéletes zenemű megjelenése. A legmelegebben ajánljuk az igazi zene barátainak figyelmébe.

Kletzki Paul. op. 1. *Streichquartett a-moll.* 16^o Zsebpártitúra. 52 oldal. — op. 7. *Sinfonietta c-moll* für grosses Streichorchester. 4^o pártitúra 66 oldal. — op. 9. *Fantasie* für Klavier in c-moll. 4^o 31 oldal. — op. 12. *Sonate d-dur* für Klavier und Violine. 4^o 35 lap. Verlag N. Simrock, Berlin.

Kletzki Paul nevét egyre sürűbben olvassuk német hangversenyek műsorán s a kritikák, mint az ifjú német zeneköltőgárda egyik legértelmesebb és legtöbbet ígérő zeneköltő talentuma gyanánt ünneplik. Most, hogy művei egy sorozata előttünk fekszik, ezt a véleményt teljes mértékben magunkévá kell tennünk. Nem romboló, destruktív szellem. A régi évszázadok által szentesített formákat tiszteletben tartja, harmóniai tekintetben, ha modern is a szó legnemesebb értelmében, ezt a modernséget nem érzéketlen kakophoniák halmozásával igyekszik elérni, egy pillanatra sem esik az atonalitás sivatagszerű egyhangúságába, hanem tiszta harmóniafűzésekkel szerez hallgatóságának folytonos, kellemes változatosságot; elsőrangú érzéke van a művészi anyagszerűség iránt; nem kényszeríti a hangszereket egyéni karakterükkel ellenkező munkára, bár teljesítőképségeküket a végsőkig kiaknázza s végül és mindenekfölött fiatal szerzőnél egyenesen bámulatraméltó művészi ökonómiaival dolgozik, mondanivalóit koncize, okos rövidséggel mondja el s egy pillanatra sem esik a sokat markolás és keveset fogás óriási hibájába. Ez általános jellemzés után az egyes művekre áttérve: az op. 1. *a-moll* vonósnégyes négy tételre tagozódik. Az első szabályszerű szonátaforma egy energikus, mozgalmasságtelével, édesen daloló melléktémával s egy ebből alakított zárótémával, melyekből egy tömör expozíciót kovácsol egységbe. A rövid kidolgozás a kiváló, alapos képzettségű kontrapunktistát dicséri. Ez a kidolgozás szinte észrevétlenül olvad át a *reprise*-be s egy energikus, rövid kódával vet véget a tételnek. A második tétel: *Largo*. Az ilyen lassu tételek tulajdonképeni próbakövei az igazi tehetségnek. Itt a legnehezebb hamis szentimentalizmust kikerülve, igazi szépet nyújtani. *Kletzki* erős dallami vénára valló, gazdag virágbabomló dallamfát állít eléünk, mely a változatos színárnyalatú harmóniákban egyre bontogatja széles ívelésű témáinak szirmait. A harmadik tétel rövidre fogott háromtémás rondo: *a, b, a, c, a* képlettel. Az első téma frissen pergő, a másik kettő dallamos, elseje kissé szenvedélyes accentussal, a második graciózus kedvességgel. Az egész quartett szinte iskolás példája annak, hogy lehet új, modern muzsikát csinálni anélkül is, hogy a régi tradíciókat föl kelljen forgatni s mindazt, amit évszázadok szépnak tekintettek, egyszerűen tagadásba kelljen venni. — A *Sinfonietta* nagy vonószekart ír elő. 4 obligát hegedű, 2 viola, 2 cselló és 1 nagybőgő szólómot. Az első tétel szonátaforma, a második egy meleg

kantilénája *Andante*, a harmadik energikus indulószerű *Allegro*. *Kletzki* jó tulajdonságai eminensen nyilatkoznak meg e művében is. A zenekar briliáns kezelését különösen hangsúlyoznunk kell. — A *C-moll zongorafantasia* nehéz feladat elé állítja az előadó művészt, melynek megoldására igazán csak olyanok vállalkozhatnak, kik teljesen urai hangszerüknek, de az ilyenek aztán hálás és hatásos hangszerdarabra tesznek benne szert. A művet szerző különben *Fischer Edwinnek* ajánlotta. — A *d-dur zongora-hegedűszonáta* talán a legértékesebb az itt felsoroltak között. Négy tételből áll: Rövid *andante* bevezetés után egy szenvedélyes fő- és átszellemült nyugodt melléktémán fölépülő szonátatételből; egy fájdalmas, gyászos hangulatú *Andante*-ből; egy tündérmuzsikaformán surranó halk, gyors *intermezzo*-ból és egy basso ostinátóval egymásmellette sorakozó, remeken dolgozott variációs tételből, olyan passagialitól. A szonáta az újabb termelés egyik legértékesebbje s mint ilyen, melegen ajánljuk előadó művészeinknek. — *Kletzki Paul* személyében egy igen értékes, érdekes zeneköltő egyéniséggel köztünk ismeretséget.

Walter Niemann. op. 95. *Moderne Miniaturen* für Klavier. 4^o 22 oldal. — op. 96. *Heitere Sonate* (Sonatina giocosa) für Klavier. 4^o 26 oldal. N. Simrock, Berlin.

A kiváló német zenetudós és esztéta tollából egész sereg gyönyörű német impresszionizmustól áthatott mű került ki. E két füzet szeretőre legméltóbb oldaláról mutatja be őt s alkalmas lesz, hogy még ott is népszerűsítse, ahol — mint nálunk — kevésbé ismerik őt. A modern miniatűrök tíz apró zeneképet tartalmaznak: Öreg spanyol kolostor. — A tükörfő. — Csung és Csang asszony vitája. — Dickens elmond egy kis balladát. — Katalán éjzene. — A magános pinia a Via Appián. — A brokátruhás hölgy. — Az odaliszk tánc. — Öszutója. — Delfti tánc. — A modern jelzőtől ne tessék megijedni. Nem formára, nem harmóniára, hanem inkább a suletre vonatkoztatjuk. Egyébben nem modernebb például *Griegnél*. *Grieg* lírikus darabjai óta nem ismerünk ilyen bájos, hangulatos, karakterisztikus apróságokat, melyek népszerűségét fokozni fogja, hogy *Kletzki* technikával is boldogulni lehet velük, bár e műveinek előadása elég belső muzikalitást szupponál. — A *vidám szonatina* aranyos művecske, derűt, jókedvet lehel minden egyes üteme. Az előbbi füzetnél jelentősen nagyobb technikát igényel, de azért közepes képzettségű pianisták megbirkózhatnak vele. Zenelleg művelt pianisták mindkét műben igaz örömet fogják lelteni.

Pièces d'étude pour la Contrebasse à cordes extraites des Suites pour Violoncello seul de L. S. Bach, transcrits et annotés par Edouard Nanny, accompagnement de Piano de Paul Vidal. A Paris chez Alphonse Leduc, Éditions Musicales.

Nanny, a híres párisi gordonművész és tanár növendékei számára *Bach* L. S. solocello Suite-jeiből hangszere alkalmas tételeket gyakorlatképen átírta. Ez az átírás úgy sikerült, amint csak egy olyan művésznek sikerülhetett, aki nemcsak tisztában van hangszere technikai teljesítőképségével, hanem egyúttal szereti is hangszereit. Nemcsak technikailag hasznos, hanem poétikusan szép gyakorlatok kerültek ki tolla alól; sőt még ennél sokkal több, hangversenyelőadásra alkalmas, hatásos, mutatós darabok. Hogy ez utóbbi célnak mentül jobban megfelelhessenek, nem kisebb ember vállalkozott e gyönyörű darabok zongorakísérettel való ellátására, mint a conservatoir egyik büszkesége: *Paul Vidal*, a zeneszerzés tanára. Igazán bámulatos stílusérzékkel, a hangeffektusok nagyszerű kihasználásával olyan kíséretet kaptak e művek, hogy bennük — szent meggyőződésünk: magának a nagymesternek, *Bach*nak is öröme telne. Nyolc füzet fekszik előttünk: *Allemande*, *Courante*, *Sarabande*, *Menuet*, *Gigue* az I. és *Prelude*, *Sarabande* és *Courante* a II. solocello suite-ből. A szegényes gordonirodalom olyan gazdagodása ez a sorozat, melynek egyetlen zeneiskola könyvtárából és egyetlen gordonművész kottagyűjteményéből sem volna szabad hiányoznia.

Paul Graener, op. 65. *Quartett für zwei Violinen, Bratsche und Violoncell*, 16^o Zsebpartitura, 28 oldal, op. 66. *Suite für Violoncell und Klavier*, 4^o 15 oldal. Verlag: N. Simrock, Berlin.

Hogy Graener a német zeneszerzők között milyen hely illeti meg, hogy a közvélemény milyen nagyra tartja őt, már az a körülmény is bizonyítja, hogy a *Mozarteumból*, melynek igazgatója volt, Lipésébe hívták meg, hogy a konzervatóriumban *Reger Max* utódjává, a zeneszerzés katedráját foglalja el. Ezt az elismerést az előttünk fekvő op. 65. vonósquartett fényesen igazolja. Abszolút tökéletes zenei faktura, szellemes kontrapontozóképesség, ötletes tematikus dolgozási mód, elsőrangú érzék a formaszépség iránt, gazdag harmonizálás, briliáns hangszerezés a külső előnyei, s ha ehhez még hozzávesszük meleg, nyszerű dallami invencióját; akkor e művet új kamarazeneirodalmunk igazi nyereségének kell neveznünk. A mű különben két tételből áll, melyek attacca, tehát szünet nélkül követik egymást. Az első egy rövidre fogott szonátatétel, a második egy érzelmes téma poétikus és briliáns változatai. Úgy professzionátus, mint dilettáns quartettjeink figyelmébe ajánljuk e szép művet. — A *cselló-zongora suite*, a nagy német csellóművészek, *Julius Klengel*nek van ajánva. Négy rövid tételből áll. Az első egy Moderato bevezetés, melyet attacca követ a második allegretto scherzando. A harmadik egy csodaszép, érzelmes Largo, míg az utolsó egy jókedvű, briliáns allegro giocoso. Ismerve mily szégyen a csellóirodalom értékes eredeti kompozíciókban, meg vagyunk győződve, hogy művészeink örömmel fogják műsorukra tűzni ezt a szép és hatásos művet.

MEISTER DOHNÁNYIS WERKE:

Op. 15 QUARTETT Nr. 2 (Des-dur) für 2 Violinen, Bratsche und Violoncell Partitur	n. M. 3.—
Stimmen	M. 6.—
Für Klavier zu vier Händen	M. 7.—
Aus Op. 15 ADAGIO für Orgel von Lyon	M. 1.50
Op. 17 HUMORESKEN in Form einer Suite für Klavier	
N. 1 Marsch	M. 2.—
2 Toccat	M. 2.50
3 Pavane mit Variationen	M. 2.50
4 Pastorale	M. 2.—
5 Introduction und Fuge	M. 3.—
Op. 17 N. 1 MARSCH, Bearbeitung für Klavier zu vier Händen	M. 2.—
Op. 20 OVERTURE a. d. Spieloper „TANTE SIMONA“ für Klavier zu vier Händen	M. 2.50
Op. 21 SONATE für Violine und Klavier	n. M. 6.—
Op. 23 DREI STÜCKE für Klavier zu zwei Händen	
N. 1 Aria	M. 2.—
2 Valse Impromptu	M. 2.—
3 Capriccio	M. 2.—
Op. 24 SUITE nach altem Stil für Klavier (Präludium, Allemande, Courante, Sarabande, Menuett, Gigue)	M. 4.20
Aus Op. 24 N. 5 Menuett für Klavier	M. 2.—
Op. 25 Variationen über ein Kinderlied für großes Orchester mit konzertantem Klavier	
Partitur	
Orchesterstimmen } Preise nach Vereinbarung.	
Op. 26 Zweites Quintett in es-moll für Klavier, 2 Violinen, Bratsche und Violoncell	n. M. 15.—

Vorrätig in jeder Musikalienhandlung.

N. SIMROCK & Co. m. b. H., Musikverlag, BERLIN-LEIPZIG.

A szerkesztésért felelős: Demény Dezső.

RENAISSANCE-KORÁLOK

*

17 és 18-IK SZÁZADBELI KAMARAZENE

*

17, 18 ÉS 19-IK SZÁZADBELI
VOKÁLIS MŰVEK

*

MODERN ZENE

EDITIONS MAURICE SENART

PARIS 20 RUE DU DRAGON

KIADÁSÁBAN A LEGJOBBAK!

1806 óta készül és közkedvelt a

KIRÁLY-SZAPPAN, KIRÁLY-PUDER, KIRÁLY KAMFOROS ARCKENŐCS

mint biztos hatású, kellemes illatú és föltűnően olcsó araszépitő

Készíti a „Magyar Király“ gyógyszertár

Budapest V. Erzsébet-tér (Gróf Tisza István uca és Nagykorona uca sarok)

ZENEAKADÉMIA

LISZT MŰZÉUM

KÁRPITOS BUTOR
FORMÁBAN KIVITELBEN
SZÉP JOG TARTÓS



KÉSZEN ÉS MEGRENDELÉSRE
BODONYI KARPITOSHESTERNEL
VIII ÜLLŐI-ÚT 12